

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

СИЛАБУС

Профілактика тютюнопаління, наркоманії, алкоголізму

(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова дисципліна

(дисципліна нормативна/вибіркова)

рівень вищої освіти

другий (магістерський) рівень вищої
освіти

галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна

22 «Охорона здоров'я»
221 «Стоматологія»
магістр стоматології
лікар-стоматолог

освітньо-професійна програма
форма навчання
курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

«Стоматологія»
Денна
IV курс, 7 семестр

Полтава – 2024 рік

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	д.мед.н., проф. Скрипніков А.М. д.мед.н., проф. Сонник Г.Т. к.мед.н., доцент Рудь В.О. к.мед.н., доцент Ісаков Р.І. к.мед.н., доцент Фисун Ю.О. к.мед.н., доцент Боднар Л.А. к.мед.н., доцент Бойко Д.І. к.мед.н. Борисенко В. В. к.мед.н. Казаков О.А. к.мед.н. Кидонь П.В.
Профайл викладача (викладачів)	https://psychiatry.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+380532648160 +380672565038
E-mail:	psychiatry@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://psychiatry.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3 / 90, із них:

Практичні (семінари) (год.) – 20

Самостійна робота (год). – 70

Вид контролю Залік

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу викладачі та студенти діють відповідно до нормативних документів України та Полтавського державного медичного університету, зокрема, Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті» та інших діючих нормативних документів (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-documenti>).

Полтавський державний медичний університет є самостійним, незалежним і відповідальним вищим навчальним закладом у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору та розстановки кадрів у межах, установлених Законом України «Про вищу освіту».

Навчальна дисципліна «Профілактика тютюнопаління, наркоманії, алкоголізму» є вибірковою, відповідно до Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти УМСА (https://www.umsa.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/XjBZJmflXjK7kogNR9iM00EjgYRoKpL5WPhTNCmm.pdf).

Вивчення навчальної дисципліни «Профілактика тютюнопаління, наркоманії, алкоголізму» потребує: підготовки до практичних занять; виконання самостійної роботи відповідно до силабусу навчальної дисципліни; опрацювання рекомендованої базової, допоміжної літератури, інформаційних ресурсів.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з силабусом навчальної дисципліни та тематичними планами практичних занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань, запропонованих для самостійного опрацювання.

Результатом підготовки до заняття має бути придбання студентами теоретичних знань практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики синдрому залежності, психосоціальної реабілітації пацієнтів з залежністю від ПАР. Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності студентів включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів відповідно до Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf).

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю. Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни, розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів. Підсумковий контроль знань здійснюється після вивчення програми модуля з дисципліни і проводиться на останньому занятті модуля.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати честь і гідність інших осіб; відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами, освітньо-науковими програмами.

Здобувачі вищої освіти повинні бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами (пропущені заняття повинні бути відпрацьовані відповідно до Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwtZ2dvVlQ.pdf)).

Здобувачі вищої освіти повинні ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення освітніх цілей; під час контрольних заходів не

використовувати джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні (телефони, планшети), заборонені викладачем, відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/V7NzyqhQzHq53eACy2HYIG1IeuxV42DvO1Eq9tPA.pdf).

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути зваженим, уважним. Заохочення чи стягнення можуть застосовуватися до здобувачів вищої освіти, які сумлінно виконують перераховані вимоги чи систематично порушують їх, відповідно до Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/app/public/department-npr/docs_links/RmhZx0Lx1V0c6zZkg1mCkcW6omo3enMM4uB6C5bT.pdf).

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Профілактика тютюнопаління, наркоманії, алкоголізму» вивчає хвороби, викликані зловживанням алкоголем та наркотичними засобами. Виділення окремої дисципліни, відбулось передовсім внаслідок високої соціальної значущості проблеми зловживання наркотичними та токсикоманічними засобами. Дисципліна забезпечує формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання лікарем психіки хімічно залежної людини, формування здорового способу життя та профілактики наркологічних хвороб в процесі життєдіяльності та при різних видах залежностей.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити:

- медична біологія (знати етіологію, патогенез та діагностику спадкових захворювань);
- анатомія людини (знати будову ЦНС);
- біологічна та біоорганічна хімія (знати біохімічні процеси, які лежать в основі патогенезу формування залежності, біохімічні порушення, які викликаються психічними розладами при залежності від наркотичних та токсичних речовин);
- фізіологія (знати фізіологічні процеси функціонування ЦНС);
- патоморфологія (знати патоморфологічні зміни, які викликаються психічними розладами при синдромі залежності);
- патофізіологія (знати патофізіологічні процеси, які лежать в основі етіології та патогенезу психічних та поведінкових розладів при синдромі залежності);
- неврологія (знати принципи роботи нейровізуалізаційних методів обстеження; вміти діагностувати органічну патологію ЦНС на основі даних нейровізуалізаційних методів обстеження);
- фармакологія (знати групи наркотичних, токсичних та сильнодіючих психотропних препаратів, їх представників, фармакокінетику, фармакодинаміку, по-

казання та протипоказання для призначення, особливості застосування, дозування, ознаки побічної дії та передозування, взаємодію з іншими фармакологічними препаратами);

– медична психологія (знати психічні сфери, методи дослідження психологічного стану людини, класифікацію психосоматичних розладів, психологічні аспекти залежної поведінки, основні методи психотерапії в роботі лікаря загальної практики, вміти досліджувати психологічний стан людини, визначати тип акцентуації особистості, діагностувати психосоматичні розлади, проводити профілактику та раннє розпізнавання залежної поведінки).

Постреквізити:

формування компетенцій застосовувати знання з профілактики тютюнопаління, наркоманії, алкоголізму в процесі подальшого вивчення психіатрії, наркології та спеціалізованих стоматологічних дисциплін, закладання основ здорового способу життя та профілактики хімічних залежностей у процесі життєдіяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

– метою викладання навчальної дисципліни «Профілактика тютюнопаління, наркоманії, алкоголізму» є придбання студентами теоретичних знань практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики наркологічних захворювань, психосоціальної реабілітації пацієнтів з хімічними залежностями, необхідних на первинному рівні надання медичної допомоги.

– основними завданнями вивчення дисципліни «Профілактика тютюнопаління, наркоманії, алкоголізму» є вивчення етіології, патогенезу, типів перебігу та клінічних проявів наркологічної патології, відповідно до стандарту освітньо-професійної програми, визначення попереднього діагнозу наркологічних захворювань, тактики ведення пацієнтів з залежностями від психоактивних речовин, використання методів профілактики наркологічних хвороб.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно з вимогами стандарту навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами

компетентностей:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

5. Здатність спілкуватися англійською мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.

6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

9. Здатність працювати в команді.

10. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

11. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку й ведення здорового способу життя.

- спеціальні (фахові, предметні):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

2. Спроможність оцінювати вплив довкілля на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

Результати навчання для навчальної дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

1. Основні поняття курсу та його значення для практичної діяльності лікаря.

2. Визначення понять алкоголізму, токсикоманії та наркоманії.

3. Види і форми профілактики алкоголізму, токсикоманії та наркоманії

4. Організацію наркологічної служби України, діюче законодавство України щодо боротьби з поширенням немедичного вживання психоактивних речовин;

5. Загальні закономірності етіології, патогенезу, епідеміології, вікові, статеві і соціальні особливості вживання та залежності від психоактивних речовин;

6. Особливості етіології, патогенезу, медичні і соціальні аспекти алкоголізму. Етапи формування залежності та стадії алкоголізму;

7. Види і форми алкогольного сп'яніння, його ступені, діагностику, невідкладні стани при алкоголізмі та принципи їх фармакотерапії;

8. Патогенетичні механізми розвитку похмільного синдрому та його клінічні прояви;

9. Медичні, соціальні та юридичні критерії наркотичної речовини та різницю між наркотичними та іншими токсичними психоактивними речовинами;

10. Найбільш розповсюджені в Україні прекурсори та можливі шляхи їх немедичного використання;

11. Визначення, поширеність, клінічні прояви, механізми та етапи формування адиктивної поведінки;

12. Основні форми розладів від вживання психоактивних речовин згідно МКБ-10 та механізми розвитку залежності від них;

13. Правові аспекти експертизи наркотичного сп'яніння, а також трудової, військово-психіатричної і судово-психіатрична експертизи хворих на токсикоманії та наркоманії;

14. Психосоматичні та метаболічні розлади при вживанні і залежності від ПАР (тютюну, алкоголю, опіатів, каннабіоїдів, психотропних препаратів, галюциногенів, кокаїну і психостимуляторів, легких розчинників та інших засобів побутової хімії, кофеїнвміщуючих продуктів, комбінацій психоактивних речовин);

15. Принципи профілактики наркозалежності в період ремісії та суть замісної протирецидивної терапії.

вміти:

1. Виявляти ознаки основних поведінкових, психічних та соматоневрологічних розладів при вживанні та залежності від ПАР.

2. Визначати донозологічні форми зловживання алкоголем, наркотиками і токсичними речовинами.

3. Адекватно оцінити виявлені ознаки порушень, пов'язаних зі зловживанням тютюном, алкоголем, токсичними і наркотичними речовинами.

4. Проводити виховну роботу і використовувати методи профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії у повсякденному житті та професійній діяльності.

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Профілактика тютюнопаління, наркоманії, алкоголізму		
1.	Класична термінологія основних понять наркології. Класифікація та загальні механізми дії психоактивних речовин. Поняття вживання та залежності	2
2.	Донозологічні форми вживання психоактивних речовин. Клінічні ознаки інтоксикації та постінтоксикаційного стану, строки формування залежності	2
3.	Визначення та соціально-психологічні умови формування адиктивної поведінки. Великий наркоманічний синдром	2
4.	Діагностичні критерії алкоголізму. Етапи формування залежності. Психічні та поведінкові розлади у хворих на алкоголізм. Стадії алкоголізму	2
5.	Критерії наркотичних речовин. Класифікація наркоманій. Стадії розвитку та кінцевий стан при різних формах наркоманій	2
6.	Класифікація токсикоманій. Основні критерії гострої та хронічної інтоксикації, постінтоксикаційного стану, психічних, психологічних та поведінкових розладів у токсикоманів	2
7.	Основні принципи та методи лікування залежності від психоактивних речовин	2

8.	Профілактика та реабілітація хворих на наркоманію, токсикоманію та алкоголізм, а також їх ускладнень	2
9.	Соціальні аспекти вживання алкоголю, токсикоманічних речовин та наркотиків	2
10.	Вікові, статеві та соціальні особливості вживання психоактивних речовин й залежності від них. Вплив екології	2
Усього		20

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	70
Усього		70

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем:

1. ППР внаслідок зловживання ненаркотичними анальгетиками, антигістамінними та антипаркінсонічними засобами.
2. ППР при вживанні летких розчинників та інших токсичних речовин і залежності від них.
3. Полінаркоманії та політоксикоманії. Поєднане вживання наркотиків та інших психоактивних речовин.
4. Методи діагностики та первинне обстеження хворих на алкоголізм.
5. Клініко-лабораторна експертиза наркотичного сп'яніння.
6. Психотерапевтичні методи лікування наркоманій та токсикоманій.
7. Профілактика залежності від психоактивних речовин.
8. Біохімічні особливості метаболізму алкоголю.
9. Історія вживання наркотичних та психоактивних речовин. Етнонаркологія.
10. Питання реабілітації наркозалежних.
11. Громадські організації соціальної реабілітації та реадптації хворих на акл-когольну та наркотичну залежність.
12. Созалежна родина: медичні та психологічні аспекти.
13. Біохімічні механізми позитивної стимуляції. Біохімія формування залежності.
14. Метод кодування хворих на алкоголізм за О. Довженко.
15. Сучасна класифікація залежностей від психоактивних речовин МКХ-10.

Перелік питань, який повинен засвоїти студент при вивченні навчальної дисципліни

1. Клінічні прояви звичайного алкогольного сп'яніння.
2. Клінічні прояви патологічного алкогольного сп'яніння.
3. Методи експертизи алкогольного сп'яніння.
4. Визначення побутового пияцтва.
5. Визначення поняття "хронічний алкоголізм"; його етіологія, патогенез і класифікація.

6. Клінічна характеристика стадій хронічного алкоголізму.
7. Класифікація алкогольних психозів.
8. Характеристика алкогольного делірію.
9. Характеристика гострого алкогольного галюцинозу й гострого алкогольного параноїду.
10. Характеристика хронічних алкогольних психозів, їхні клінічні особливості.
11. Характеристика алкогольної енцефалопатії.
12. Перша допомога в разі гострої алкогольної інтоксикації.
13. Принципи й основні методи лікування хворих на алкоголізм.
14. Умовно-рефлекторна й сенсibiliзувальна терапія хворих на алкоголізм.
15. Визначення понять "наркоманія" й "токсикоманія"
16. Загальна характеристика і класифікація наркотичних речовин.
17. Основні синдроми наркоманії й токсикоманії. Абстинентний синдром.
18. Клінічна картина й особливості перебігу опійної наркоманії.
19. Клінічна картина й особливості перебігу гашишизму (канабіолової наркоманії).
20. Клінічна картина й особливості перебігу первітинкової наркоманії.
21. Клінічна картина й особливості перебігу кокаїнізму (кокаїнової наркоманії).
22. Клінічна картина й особливості перебігу залежності, зумовленої вживанням депресантів.
23. Клінічна картина й особливості перебігу залежності, зумовленої вживанням галюциногенів.
24. Токсикоманія, особливості перебігу.
25. Методи лікування пацієнтів із наркоманією й токсикоманією.
26. Профілактика наркоманії й токсикоманії та питання експертизи.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік.

Залік з дисципліни «Профілактика тютюнопаління, наркоманії, алкоголізму» – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів поточного навчання відповідно програми з дисципліни і не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. На останньому тематичному навчальному занятті після закінчення обговорення теми заняття викладач навчальної групи оголошує суму балів студента за результатами поточного контролю і за виконання індивідуального завдання.

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах, що виставляються на кожному практичному занятті за відповідною темою і кількістю балів за виконання індивідуального завдання. Результати складання заліків оцінюються за двобальною шкалою: «зараховано», «не зараховано».

Студент отримує оцінку «зараховано», якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з дисципліни, відвідав усі лекції та семінарські заняття, визначені тематичними планами, а за наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював, набрав загальну кількість балів не менш як 122.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуального завдання – 200 балів.

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на практичному занятті.

Система поточного та підсумкового контролю

Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням затверджених цикловою методичною комісією критеріїв оцінювання, розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи студента як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома студентів на початку вивчення дисципліни.

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 200 балів) проводиться лише після поточного заняття, яке передуює підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за таким алгоритмом:

а) підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до цього модулю (з точністю до сотих балу);

б) для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середня оцінка, отримана за традиційною 4-бальною шкалою, помножується на коефіцієнт. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка становить 2 бали. У цьому разі студент отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

в) середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення навчальної дисципліни складає 200 балів.

Мінімальна кількість балів за навчальну дисципліну, яку повинен набрати студент при його вивченні для отримання оцінки «зараховано» складає 122 бали.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- за джерелом інформації та формування умінь і навичок: вербальні, наочні та практичні.
- в залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань, а також
- усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;
- бліц-опитування;
- дискусії з проблемних ситуацій;
- реферативні виступи;
- тестування в письмовій формі;
- виконання письмових завдань тощо.

Результат самостійної позааудиторної роботи студента відтворюється у формі представлення стендових доповідей або захисту реферативних робіт.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою.

Кількість балів за дисципліну розглядається як сумарний бал, що включає поточну успішність, додаткові бали за виконання індивідуальної роботи.

Методи контролю усний, письмовий, програмований контроль.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Профілактика тютюнопаління, наркоманії, алкоголізму».
2. Плани практичних занять з дисципліни.
3. Завдання для самостійної роботи студентів.
4. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичного заняття та на занятті.
5. Методичні рекомендації для викладачів.
6. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів.
7. Тестові завдання з дисципліни II рівня.
8. Ситуаційні задачі з дисципліни II рівня.
9. Навчальний атлас експериментальних методів дослідження психічної діяльності людини.
10. Навчальні фільми.

Рекомендована література

Базова:

1. А.М. Скрипніков, Напреєнко О.К., Сонник Г.Т. Наркологія: Підручник. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2008. – 360с.
2. Напреєнко О.К., Сонник Г.Т. та ін. Психіатрія та наркологія: Підручник / Під заг. ред. О.К. Напреєнка. - К.: «Здоров'я», 2009.

Допоміжна:

1. Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Бачеріков М.Є. Психіатрія і наркологія: Підручник. - К.: Здоров'я, 1993.

2. Галімберті Л., Сончіні К., Спелла та ін. Організація та управління амбулаторією по детоксикації і лікуванню опіумного наркомана. Падуя, 1999. 48 с.

3. Мішиєв В.Д. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання опіоїдів: клініка, діагностика, терапія. – Львів, 2005. – 200с.

Інформаційні ресурси

<http://www.psychiatry.ua/books/>

Стандарти медичної допомоги України

<http://www.moz.gov.ua/ua/portal/standards>)

Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>

National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>

The Cochrane Collaboration The Cochrane Library <http://www.cochrane.org/>

National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE)

<https://www.nice.org.uk/>

The National Health and Medical Research Council (NHMRC)

<https://www.nhmrc.gov.au>

Royal College of Physicians <https://www.rcplondon.ac.uk/>

AMA (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>

Розробники: д.мед.н., проф. Скрипніков А.М., к.мед.н., доц. Рудь В.О., к.мед.н. Кидонь П.В.